

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Дх. № 162/К1

Дата 25.04.18г.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД
 служба „Регистратура“ - 3 -
 Изх. №
 Дата на регистриране:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

Гражданска колегия
ТРЕТО отделение

изх. № 118

гр.София, 25.04.2018г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯТ СЪД
на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Копието е изпратено на 25.04.18г. Одредено е за изпращане на 26.04.2018г. Велчев

Съгласно определение №172 от 24.04.2018 г., постановено по ч.гр.дело №1371/2018 г. на ВКС, ГК, Трето отделение се отправя искане до Конституционният съд на Република България, на основание чл.149, т.2 от Конституцията на Република България и чл.12, т.2 от Закона за Конституционния съд, да се произнесе за установяване на противоконституционност на чл.280, ал.2, пр.3 ГПК.

Посочваме като заинтересовани лица:

Народното събрание на Република България,

Върховният административен съд на Република

България,

Върховна касационна прокуратура,

Висш адвокатски съвет,

Омбудсманът на Република България

Приложено изпращаме Ви оригиналното искане, 5 бр.заверени преписи от искането и 6 бр.заверени преписи от определението за заинтересованите лица.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на състав:

СЕКРЕТАР :

**До Конституционен съд
на Република България**

И С К А Н Е

**от тричленен състав на Върховния касационен съд, Гражданска
колегия, Трето отделение**

по чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България

Уважаеми конституционни съдии,

При разглеждането на частно гражданско дело № 1371/ 2018 г. на Върховен касационен съд, Гражданска колегия, настоящият състав установи несъответствието на чл. 280, ал. 3, пр. 3 ГПК в частта: „ ..., както и при очевидна неправилност.“ с чл. 117, ал. 1, чл. 122, ал. 1, чл. 119, ал. 1 и чл. 8 от Конституцията на Република България.

Обстоятелства, на които се основава искането:

Върховният касационен съд е сезиран с частна жалба срещу определение № 29056/ 08.11.2017 г. по ч. гр. д. № 12633/ 2017 г. на Софийски градски съд. С това определение въззивният съд е оставил без уважение частна жалба срещу определение № 162068/ 03.07.2017 г. по гр. д. № 1178/ 2017 г. на Софийски районен съд за прекратяване на производството по делото. Прието е, че абсолютната процесуална пречка за допустимост на производството произтича от това, че обикновеният законодател не предвижда гражданският съд, но и административният (специализираният) да отмени решение на Факултетен съвет на висше училище.

Определението на въззивния съд е в обхвата на чл. 274, ал. 3, пр. 1 ГПК, а частната жалба е допустима и редовна. Чл. 274, ал. 3 ГПК изисква да са налице условията на чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК, за да бъде допуснато въззивното определение до касационно обжалване. Своето искане за това касаторът е обосновал с предпоставките по чл. 280, ал. 1, т. 1 и т. 3 ГПК, но и с основанието по чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК. Съгласно чл. 280, ал. 2 ГПК (Нова – ДВ бр. 86/ 27.10.2017 г.), независимо от предпоставките по ал. 1 въззивното решение се допуска до касационно обжалване при вероятна нищожност или недопустимост, както и при очевидна неправилност.

С определение № / 23.04.2018 г. по ч.гр.д. № 1371/ 2018 г. ВКС, ГК, Трето отделение настоящият състав констатира, че заявените условия от чл. 280, ал. 1, т. 1 и 3 ГПК липсват и пристъпи към заявеното основание „очевидна неправилност“. Касаторът го е мотивирал с това, че въззивното определение е проява на квалифицирана (възможно най-тежка) форма на допуснато съществено нарушение на съдопроизводствените правила. Запазването му в правния мир осуетява контрола върху висшите училища, който върховният закон поставя в задължение на държавата (чл. 53, ал. 6 КРБ) и отрича основното правомощие на съдебната власт да защитава

правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата (чл. 117, ал. 1 КРБ).

При тълкуване на основание „очевидна неправилност“ на въззивното определение настоящият състав на Върховния касационен съд констатира несъответствие на чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК в частта, която го предвижда, с чл. 117, ал. 1, чл. 122, ал. 1, чл. 119, ал. 1 и чл. 8 от Конституцията на Република България. Съображенията са в определение № / 23.04.2018 г. по ч. гр. д. № 1371/ 2018 г. ВКС, ГК, Трето отделение.

Поради това и на основание чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България, настоящият състав на Върховния касационен съд спря производството по ч. гр. д. № 1371/ 2018 г. на ВКС, ГК, Трето отделение и отпрати настоящото

И С К А Н Е :

Конституционният съд на Република България на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България да се произнесе по установяване на противоречието на чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК в частта: „ ..., както и при очевидна неправилност.“ с чл. 117, ал. 1, чл. 122, ал. 1, чл. 119, ал. 1 и чл. 8 от Конституцията на Република България.

Заинтересовани лица в производството пред Конституционния съд:
Народното събрание на Република България,
Върховния административен съд на Република България,
Върховна касационна прокуратура,
Висш адвокатски съвет,
Омбудсманът на Република България.

Приложения:

1. Заверен препис от определение № 172/ 24.04.2018 г. по ч. гр. д. № 1371/ 2018 г. на ВКС, ГК, Трето отделение
2. Заверени преписи от искането и определението по чл. 150, ал. 2 КРБ за заинтересуваните лица.

Съдебният състав, направил искането:

Председател:

(съдия Светла Димитрова)

Членове:

(съдия Геџика Михайлова)

(съдия Даниела Стоянова)

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е № 172 / 24.04.2018 г.

Върховен касационен съд на Република България, Гражданска колегия, Трето отделение в закритото заседание на двадесет и трети април две хиляди и осемнадесета година в състав:

Председател: Светла Димитрова

Членове: Геника Михайлова

Даниела Стоянова

разгледа докладваното от съдия Михайлова ч. гр. д. № 1371 по описа за 2018 г.

Производството е по чл. 274, ал. 3, пр. 1 ГПК.

Обжалвано е определение № 29056/ 08.11.2017 г. по ч. гр. д. № 12633/ 2017 г., с което Софийски градски съд, потвърждавайки определение № 162068/ 03.07.2017 г. по гр. д. № 1178/ 2017 г. на Софийски районен съд е прекратил производството по делото.

Определението се обжалва от Миглена Аврамова Молхова – Владова с искане да бъде допуснато до касационен контрол по следните процесуално-правни въпроси: *1. Какъв е порокът на съдебния акт, с който гражданският съд се произнася по административно-правен спор? 2. В случай, че административният съд намери, че образуваното пред него дело е в компетентност на общия (на гражданския) съд, а гражданският съд намери, че спорът е в компетентност на специализирания (на административния) съд, длъжен ли е гражданският съд да повдигне спора за компетентност по чл. 135, ал. 4 АПК? и 3. Кой съд е компетентен да разгледа правния спор за (не)законосъобразност на решението на Факултетния съвет на висше училище по чл. 26, ал. 8, т. 9 ЗВО, с което е приет резултатът от атестирането на член на академичния състав на факултета (по чл. 26, ал. 8, т. 9 ЗВО), като се съобрази правното значение на атестирането на заемащите академична длъжност? Касаторът намира повдигнатите въпроси включени в предмета на делото и обуславящи изводите на въззивния съд, а обосновава искането за допускане на касационния контрол с довода, че първите два въззивният съд е решил в противоречие съответно с ТП № 1/ 29.09.2016 г. на ВКС по тълк. д. № 1/ 2015 г. ОСГТК и ОСС на I-ва и II-ра колегия на ВАС и с посочени определения на петчленни състави от ВКС и ВАС, постановени по реда на чл. 135, ал. 4 ГПК (допълнителното основание от чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК). Намира третия въпрос от значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото (чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК). Независимо от сочените предпоставки от чл. 274, ал. 3, вр. чл. 280, ал. 1, т. 1 и т. 3 ГПК, според касатора въззивното определение е очевидно неправилно. Основанието от чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК е осъществено, защото представлява квалифицирана (възможно най-тежка) форма на съществено нарушение на съдопроизводствените правила. Постановяването му осуетява контрола върху всички видове и степени училища, който върховният закон поставя в*

задължение на държавата (чл. 53, ал. 6 КРБ) и отрича основното правомощие на съдебната власт да защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата (чл. 117, ал. 1 КРБ).

1. По допустимостта на частната жалба.

Допустимият неин предмет следва от: 1) възможността пред ВКС да се обжалват определенията на въззивните съдилища, с които се оставят без уважение частни жалби срещу определения, преграждащи по-нататъшното развитие на делото (чл. 274, ал. 3, т. 1 ГПК) и 2) това, че делото не попада в никоя хипотеза от чл. 280, ал. 3 ГПК, при които решението по делото не подлежи на касационно обжалване (чл. 274, ал. 4 ГПК). Налице е надлежна процесуална легитимация – касатор е лицето, чието право на защита пред съд обжалваното определение отрича. Спазен е срокът по чл. 275, ал. 1 ГПК. Налице са и всички останали предпоставки за нейната редовност и допустимост.

2. По искането за допускане на касационния контрол при основанията от чл. 280, ал. 1, т. 1 и т. 3 ГПК (общо и допълнително).

Производството по делото е образувано пред Административен съд – София град по жалба от Миглена Аврамова Молхова-Владова срещу решение по т. 4 от протокол № 7 от 30.06.2016 г. на Факултетния съвет на Бизнес факултет на УНСС, с което е утвърдена отрицателна комплексна оценка на заеманата академична длъжност (главен асистент). Отправеното до съда искане е решението да бъде отменено като незаконосъобразно, а преписката да бъде върната със задължителни указания по приложението на закона (чл. 173, ал. 2 АПК).

С определение № 83/ 05.01.2017 г. по ахд № 11161/ 2016 г. Административен съд – София град прекратява производството и го изпраща по компетентност на Софийски районен съд. Мотивирано е с това, че страните в производството са в трудово правоотношение, по което Миглена Молхова-Владова заема академичната длъжност „главен асистент“, а отнесеният до съда спор е за качеството на изпълнение на трудовите задължения (чл. 357 КТ) и е в компетентност на гражданския (на общия) съд (чл. 14, ал. 1 ГПК).

С определение № 162068/ 03.07.2017 г. по гр. д. № 1178/ 2017 г. Софийски районен съд прекратява производството, което му е изпратено по компетентност от АС – София град. Мотивирано е с това, че страните в производството са в трудово правоотношение, по което Миглена Молхова-Владова заема академичната длъжност „главен асистент“, но отнесеният до съда спор не е за качеството на изпълнение на трудовите задължения. Искането е за отмяна на решение на Факултетния съвет на Бизнес факултета на УНСС, а законът не предвижда съдебен ред за защита срещу решенията на Факултетния съвет на висшето училище, включително на взетото на основание чл. 26, ал. 8, т. 9 ЗВО. Само актовете на органите за управление на висшето училище, макар и да нямат характеристиката на индивидуални,

обща или подзаконовни нормативни актове, могат да се обжалват пред съд по реда на АПК (чл. 38 ЗВО) и провеждат контрола на държавата върху дейността на висшите по степен училища, предвиден в чл. 53, ал. 6, изр. 2 КРБ. Органите на управление са Общото събрание, академичният съвет и ректорът на висшето училище (чл. 24 ЗВО), но не и Факултетният съвет. При тези съображения Софийският районен съд е намерил за безпредметно да упражнява правомощието от чл. 135, ал. 4 АПК, защото е установил, че искането за защита надхвърля правораздавателната компетентност и на общия, и на административния съд.

С определение № 29056/ 08.11.2017 г. по гр. д. № 12633/ 2017 г. Софийски градски съд е споделил тази мотиви и е оставил без уважение частната жалба на Миглена Молхова-Владова срещу определение № 162068/ 03.07.2017 г. по гр. д. № 1178/ 2017 г. на Софийския районен съд. Това определение на въззивния съд е предмет на частната жалба, по която е образувано касационното производство.

Първият въпрос, който касаторът поставя, следва да се отнесе към неговата допустимост, а допускането му до касационно обжалване по него може да се обоснове само при извод за вероятна недопустимост на определението (арг. от чл. 280, ал. 2, пр. 2 ГПК). Своето определение обаче въззивният съд е постановил в компетентност, следваща от чл. 88 ЗСВ, вр. чл. 274, ал. 1, т. 1 ГПК. Разпоредбите определят Софийски градски съд като надлежен да разгледа частната жалба срещу определението на Софийски районен съд, защото то е преградило по-нататъшното развитие на първоинстанционното производство пред общия (граждански) съд. Следователно е изключен всеки извод за вероятна недопустимост на определението, което се обжалва с частната касационна жалба, а с това – и всяко основание от предвиденото в чл. 280, ал. 1 и ал. 2, пр. 2 ГПК за допускането му до касационен контрол по първия въпрос.

Вторият поставен въпрос не обуславя определението, а това изключва общото основание от чл. 280, ал. 1 ГПК по него да бъде допуснат касационният контрол. Въззивният съд е намерил, че по правния спор – отмяна на решението на Факултетния съвет, взето на основание чл. 26, ал. 8, т. 9 ЗВО, - е изключена компетентността както на административния, така и на гражданския съд, а това го освобождава от задължението по чл. 135, ал. 4 АПК да повдига спор за компетентност.

Общото основание от чл. 280, ал. 1 ГПК е изключено и по третия поставен въпрос. Той предполага извод, че обикновеният законодател допуска съдебен ред за защита срещу решение на Факултетен съвет на висше училище, а е спорно само пред кой съд и по какъв ред тази защита се осъществява. Обжалваното определение обаче се базира на противоположния извод, че обикновеният законодател е изключил всяка съдебна защита срещу такова решение.

Следователно са изключени всички основания от чл. 280, ал. 1, т. 1 и т. 3 ГПК, с които касаторът е обосновал своето искане за допускане на касационния контрол, а мотивираното негово изложение, че независимо от предвиденото в чл. 280, ал. 1 ГПК, въззивното определение е и очевидно неправилно, задължава настоящият състав да изследва предпоставките и на това основание.

3. По искането за допускане на определението до касационно обжалване при предпоставките от чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК.

Според касатора, основанийето по чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК е осъществено, защото определението на въззивния съд представлява квалифицирана (възможно най-тежка) форма на допуснато съществено нарушение на съдопроизводствените правила. То осуетява контрола върху всички видове и степени училища, който върховният закон поставя в задължение на държавата (чл. 53, ал. 6 КРБ) и отрича основното правомощие на съдебната власт да защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата (чл. 117, ал. 1 КРБ).

Със ЗИДГПК (обн. ДВ бр. 86/ 27.10.2017 г.) законодателят създаде нови основания за допускане на касационното обжалване. Основанието „очевидна неправилност“ на обжалваното въззивно решение е предвидено в това изменение на ГПК. Прилага се за касационните жалби и за частните касационни жалби, подадени след 31.10.2017 г. (арг. от § 74 ПЗР на този ЗИДГПК и от препращането в чл. 274, ал. 3 ГПК). Настоящото производство е от 06.12.2017 г. Основанието по чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК изисква мотивирано изложение. Не изисква въпрос.

Съгласно чл. 280, ал. 2 ГПК, независимо от предпоставките по ал. 1, въззивното решение се допуска до касационно обжалване при вероятна нищожност или недопустимост, както и при очевидна неправилност. Съгласно чл. 281 ГПК, решението е неправилно поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила или необоснованост, но критерият по чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК изисква квалифицирана форма на тези пороци. Критерият „очевидна неправилност“ на решението не е дефиниран от законодателя, а неговото съдържание не може да бъде изяснен по тълкувателен път по начин, който да предвижда универсално правило за поведение на Върховния касационен съд при упражняването на неговата дейност по селекция на касационните жалби. Неправилността е порок, изразен: 1) в несъответствие на решението с материалния закон, който е действителният регулатор на спорните правоотношения между страните и/ или 2) в нарушение на онези процесуални правила, които гарантират (провеждат) законовите изисквания за съответствие на решението с действителното положение, и/ или 3) в изкривено формиране на вътрешното убеждение на съда поради нарушаване на логическите, опитните и научни правила. Неправилността е обективно състояние на решението като правосъден акт, макар да е резултат от

човешка дейност – тази на въззивния състав, който го е постановил. Допълнителното изискване на обикновения законодател неправилността на решението да е очевидна, поставя нововъведеният критерий по чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК в субективната преценка на касационната инстанция. Това, което е очевидно за един, е невидимо за друг, а правилното или неправилно решение е обективно качество на правосъдния акт. Порокът неправилност на решението не подлежи на допълнително, по-тежко квалифициране или поставяне в субективната преценка на Върховния касационен съд. Очевидна е само фактическата грешка в решението – противоречието между формираната и външно изразената воля на съда (чл. 247 ГПК). Грешката е установима само от писмения текст (от документа) на решението и поради това – отстранима от състава, който го е постановил. „Очевидна неправилност“ предполага допълнителна оценъчна характеристика на обективно проявения порок на решението, която същностното (обективното) негово качество на правосъден акт изключва. Следователно с новия критерий от чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК обикновеният законодател урежда бланкетно правило за поведение на Върховния касационен съд в неговата дейност по селекция на касационната жалба, включително на частната касационна жалба.

Бланкетният критерий от чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК „очевидна неправилност“ на въззивното решение/ определение не съответства на основното правомощие на съдебната власт да дава защита на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата (чл. 117, ал. 1 КРБ). Върховният касационен съд предоставя защитата в съответствие с конституционно определеното основно негово правомощие по чл. 124 КРБ, когато процесуалните правила, които обезпечават допускането на касационното обжалване по гражданските дела, са с такова съдържание, което прави възможно те да се прилагат по общ, категоричен и лишен от субективна преценка начин за всеки отделен случай (чл. 133 КРБ).

Бланкетният критерий от чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК „очевидна неправилност“ на въззивното решение/ определение не съответства на правото на гражданите, юридическите лица и държавата на защита във всички стадии на процеса (чл. 122, ал. 1 КРБ). Вярно е, че чл. 119, ал. 1 КРБ изброява видовете съдилища, а от разпоредбата не произтича конституционно изискване производството по всички граждански дела да е триинстанционно. Достъпът до касационно обжалване по гражданските дела обаче е ограничен, тогава когато процесуалният закон допуска касационния контрол по конкретното гражданско дело и го поставя под неясен и неизясним законов критерий (подобно решение № 4/ 16.06.2009 г. по к. дело № 4/ 2009 г. на Конституционния съд на Република България).

Бланкетният критерий от чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК „очевидна неправилност“ на въззивното решение/ определение не съответства на конституционното правомощие на Върховния касационен съд да

правораздава (чл. 119, ал. 1 КРБ). Правораздаването е независимо решаване на конкретен правен спор, т. е. чрез него се установява какво е съдържанието на действащата правна норма, кое е дължимото поведение и дали и доколко реализираното поведение – действие или бездействие – е съобразено с предписаното от закона за конкретния случай. То е дейност по прилагане на закона и в този смисъл се извършва въз основа и в изпълнение на закона. (Така решение № 6/ 11.11.2008 г. по конституционно дело № 5/ 2008 г. на КС на РБ). Правораздаване от Върховния касационен съд чрез достъп до касационен контрол на въззивните решения/ определения по гражданските дела при неясен и неизясним законов критерий не съответства на чл. 119, ал. 1 КРБ.

Бланкетният критерий от чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК „очевидна неправилност“ на въззивното решение/ определение не съответства и на принципа за разделение на властите (чл. 8 КРБ). Когато по конкретното гражданско дело Върховният касационен съд допуска или недопуска касационния контрол, прилагайки неясен и неизясним критерий „очевидна неправилност“ на въззивното решение, той правораздава без действаща правна норма, която по универсален начин да определи предпоставките на упражненото правомощие. Следователно така Върховният касационен съд създава правна норма по всяко разгледано гражданско дело, по което това основание е заявено, изземвайки компетентността на законодателната власт.

Изложеното осъществява изискванията на чл. 150, ал. 2 КРБ. Настоящият състав е длъжен да спре производството и да отнесе въпроса за констатираното несъответствие на чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК с чл. 117, ал. 1, чл. 122, ал. 1, чл. 119, ал. 1 и с чл. 8 КРБ до Конституционния съд на Република България – органът с компетентността от чл. 149, ал. 1, т. 2 КРБ.

При тези мотиви, съдът

О П Р Е Д Е Л И :

СПИРА производството по ч. гр. д. № 1371/ 2018 г. на Върховния касационен съд, Гражданска колегия, Трето отделение на основание чл. 150, ал. 2 КРБ.

ВНАСЯ в Конституционния съд на Република България искане за установяване на противоречието на чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК в частта: „ ... , както и при очевидна неправилност.“ с чл. 117, ал. 1, чл. 122, ал. 1, чл. 119, ал. 1 и чл. 8 от Конституцията на Република България.

Определението не подлежи на обжалване.

Да се изготви служебно заверен препис от него, който да се изпрати на Конституционния съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.

ВЕРНО
С
СЕКРЕТАР